

رابطه بین هوش هیجانی و اضطراب آموزشی در دانش‌آموزان دبیرستانی استان خراسان جنوبی

دکتر محمدرضا میری^۱ - محمد اکبری بورنگ^۲

چکیده

زمینه و هدف: امروزه هوش هیجانی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار شده است. مطالعات و پژوهش‌های گوناگون انجام شده در این زمینه، مبین نقش و اهمیت آن در شؤون مختلف زندگی افراد اعم از تحصیل، شغل و محیط اجتماعی زندگی می‌باشد؛ مطالعه حاضر با هدف تعیین رابطه بین هوش هیجانی و اضطراب آموزشی در دانش‌آموزان دبیرستانی استان خراسان جنوبی انجام شد.

روش تحقیق: در این مطالعه توصیفی (از نوع همبستگی)، در مجموع ۶۷۰ دانش‌آموز مقطع دوم و سوم دبیرستانهای خراسان جنوبی که در رشته‌های ادبیات و علوم انسانی، تجربی و ریاضی تحصیل می‌کردند، به شیوه نمونه‌گیری چندمرحله‌ای تصادفی از مناطق بیرجند، قاین، درمیان، خوسف، نهبندان، سرپیشه در استان خراسان جنوبی انتخاب شدند. داده‌ها با استفاده از پرسشنامه‌های استاندارد شده هوش هیجانی شرینگ و اضطراب آموزشی فیلیپس، جمع‌آوری شدند و با استفاده از نرم‌افزار SPSS و ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون آماری در سطح معنی‌داری $P \leq 0/05$ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته‌ها: میان هوش هیجانی و اضطراب آموزشی رابطه معنی‌داری وجود داشت ($P=0/01$). بین تمامی مؤلفه‌های هوش هیجانی (خودآگاهی، خودکنترلی، خودانگیزی، هوشیاری اجتماعی و مهارت ارتباطی) و اضطراب آموزشی رابطه معنی‌داری وجود داشت ($P=0/01$)؛ همچنین تمامی مؤلفه‌های هوش هیجانی در پیش‌بینی متغیر ملاک تأثیر معنی‌داری داشتند. در بررسی میانگین نمرات آزمودنیها بر حسب جنس، تنها در مؤلفه‌های مهارت اجتماعی ($P=0/001$) و هوشیاری اجتماعی ($P=0/007$) تفاوت معنی‌داری مشاهده شد.

نتیجه‌گیری: با توجه به یافته‌های پژوهش و وجود رابطه معنی‌دار هوش هیجانی و اضطراب آموزشی، به نظر می‌رسد توجه به هوش هیجانی برای بهبود بهداشت روانی و در نتیجه بهبود عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان بسیار مؤثر و ارزشمند باشد؛ بنابراین پیشنهاد می‌گردد برای ارتقا و بهبود هوش هیجانی دانش‌آموزان، علاوه بر گنجاندن دروسی در این زمینه، معلمان نیز آموزشهای لازم را ببینند.

واژه‌های کلیدی: هوش؛ هوش هیجانی؛ اضطراب؛ اضطراب آموزشی

مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند (دوره ۱۴؛ شماره ۱؛ بهار سال ۱۳۸۶)

دریافت: ۱۳۸۵/۶/۱۳ اصلاح نهایی: ۱۳۸۵/۹/۱۴ پذیرش: ۱۳۸۵/۹/۲۸

^۱ نویسنده مسؤول؛ نویسنده مسؤول؛ استادیار گروه آموزشی بهداشت، آموزشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند

آدرس: بیرجند- خیابان غفاری- دانشگاه علوم پزشکی بیرجند

تلفن: ۰۵۶۱-۴۴۴۰۱۷۷؛ شماره: ۰۵۶۱-۴۴۴۰۱۷۷؛ پست الکترونیکی: miri_moh@bums.ac.ir

^۲ کارشناس ارشد تکنولوژی آموزشی- دانشگاه اراک

مقدمه

پژوهش‌های انجام‌شده در داخل کشور نیز نشان داده است که دانش‌آموزان دارای وضعیت اجتماعی، اقتصادی پایین، از اضطراب امتحان بیشتری رنج می‌برند (۸،۷). ابولقاسمی، بین عزت نفس و اضطراب امتحان، همبستگی معنی‌داری را گزارش کرد و عزت نفس پایین را به عنوان عاملی مهم در اضطراب امتحان ذکر نمود (۸). در تحقیقی دیگر، رابطه بین هوش هیجانی در موفقیت تحصیلی مورد بررسی قرار گرفت و بین هوش هیجانی و موفقیت تحصیلی همبستگی معنی‌داری گزارش شد (۹). ارتباط بین هوش هیجانی و سازگاری اجتماعی در دانشجویان دختر دوره کارشناسی دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه علامه طباطبایی در سال تحصیلی ۸۳-۸۲ مورد بررسی قرار گرفت؛ در این تحقیق، بین متغیر هوش هیجانی و سازگاری اجتماعی و مؤلفه‌های هوش هیجانی (خودانگیزی، خودآگاهی، خودکنترلی، هوشیاری اجتماعی، مهارت‌های اجتماعی و ارتباطی) و سازگاری اجتماعی رابطه معنی‌داری (در سطح ۰/۰۵) وجود داشت (۱۰). در پژوهشی در زمینه بررسی و مقایسه میزان هوش هیجانی و ناامیدی در نوجوانان پسر ۱۳ تا ۱۸ ساله ساکن در شبه خانواده‌های بهزیستی بر حسب مدت اقامت آنها در سازمان با نوجوانان عادی در استان کرمان، مشخص شد که بین هوش هیجانی نوجوانان پسر عادی و شبه‌خانواده تفاوت معنی‌داری وجود دارد؛ اما بین ناامیدی آنها تفاوتی گزارش نشد (۱۱). در تحقیق Liff در زمینه هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی، مشخص گردید که هوش عمومی فقط ۵۰٪ پیشرفت تحصیلی را تعیین می‌کند (۱۲). به عقیده Watkin، کار با هوش هیجانی موجب پیشرفت و بهبود فرایند تصمیم‌گیری شغلی می‌شود؛ هوش هیجانی تأثیر مستقیمی بر میزان فروش کالا دارد و افراد دارای هوش هیجانی بالا در شغل‌های نیازمند تخصص فنی کارایی بهتری دارند (۱۳). Mehrabian نیز با بررسی ۳۰۲ آزمودنی و با در نظر

حس تسلط بر نفس خود، یعنی توانایی مقاومت در برابر طوفان‌های هیجان که سرنوشت برپا می‌دارد، از زمان سقراط به عنوان صفتی پسندیده مطرح بوده است (۱). هوش هیجانی را می‌توان در ایده‌های Vexler (۲) و پس از آن Leeper (۱۹۴۸) جستجو کرد (۳). هوش هیجانی پس از پنجاه سال بار دیگر توسط Gardner (۱۹۸۳)، استاد روانشناسی دانشگاه هاروارد دنبال شد. کتاب قالب‌های ذهن* او در سال ۱۹۸۳ بیانیه‌ای در رد دیدگاه تیز هوشی بود (۱). مطالعات پیرامون هوش هیجانی همچنان دنبال شد تا این که در سال ۱۹۸۵ یک دانشجوی مقطع دکتری با نام Wayn Payaen در رشته هنر در یکی از دانشگاه‌های آمریکا، پایان‌نامه‌ای را به اتمام رساند که در آن از عنوان هوش هیجانی استفاده شده بود. به نظر می‌رسد که اولین کاربرد اصطلاح هوش هیجانی در محافل علمی و آکادمیک به این دانشجو باز می‌گردد (۴). بعد از آن Mayer و Salovy دو نفر از اساتید دانشگاه‌های آمریکا در دو مقاله از این اصطلاح استفاده کردند؛ آنها تحقیقات خود را بر بُعد هیجانی هوش معطوف کردند؛ این محققان دریافته بودند که افراد در تشخیص احساسات خود و دیگران با هم متفاوت هستند و برای نخستین بار هوش هیجانی را بسط دادند (۵). مشهورترین فرد در زمینه هوش هیجانی، Daniel می‌باشد؛ وی در سال ۱۹۹۴ و اوایل ۱۹۹۵ بر آن شد که کتابی در مورد سوادآموزی هیجانی تألیف کند؛ در سال ۲۰۰۰، مدل چند عاملی برای هوش تدوین شد و هوش هیجانی به عنوان مجموعه‌ای از تواناییها، قابلیت‌ها و مهارت‌هایی که فرد را برای سازگاری مؤثر با محیط و کسب موفقیت در زندگی تجهیز می‌کند، معرفی گردید (۶). امروزه اهمیت هوش هیجانی در شؤون مختلف زندگی، بیش از پیش روشن شده و پژوهش‌های مختلفی را در داخل و خارج از کشور به خود اختصاص داده است.

* Fames of Mind

گزینه هیچ‌وقت نمره ۱ می‌گیرد؛ البته در سؤالات منفی نمره‌گذاری بر عکس می‌باشد. ضریب پایایی این پرسشنامه ۰/۷۸ گزارش شده است (۱۰)؛ در این پژوهش نیز آلفای کراباخ برابر با ۰/۷۴ به دست آمد.

۲- پرسشنامه اضطراب آموزشی فیلیپس که شامل ۷۴ ماده می‌باشد، در این پرسشنامه دانش‌آموزانی که «بلی» را انتخاب کنند، نمره ۱ و آنانی که گزینه «خیر» را انتخاب کنند، نمره صفر می‌گیرند؛ بنابراین نمره ۱، نشان‌دهنده اضطراب آموزشی می‌باشد. ضریب پایایی این پرسشنامه ۰/۷۴ گزارش شده است؛ در این پژوهش نیز آلفای کراباخ برابر با ۰/۸۶ به دست آمد.

این دو پرسشنامه همزمان در کلاس درس در اختیار آزمودنیها قرار گرفت. مدت‌زمان پاسخ دادن، ۳۰ دقیقه در نظر گرفته شد. داده‌های جمع‌آوری شده، با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS و روشهای آماری ضریب همبستگی پیرسون، رگرسیون آماری و آزمون آماری t در سطح معنی‌داری $P \leq 0/05$ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته‌ها

میان هوش هیجانی و اضطراب آموزشی رابطه معنی‌داری وجود داشت ($P=0/01$)؛ بین تمام مؤلفه‌های هوش هیجانی (خودآگاهی، خودکنترلی، خودانگیزی، هوشیاری اجتماعی و مهارت ارتباطی) و اضطراب آموزشی نیز رابطه معنی‌داری وجود داشت ($P=0/01$)، (جدول ۱).

یافته‌های تحقیق نشان داد که بین هوش هیجانی و محل سکونت (خوابگاه و منزل) رابطه معنی‌داری ($0/13$) وجود دارد ($P<0/01$).

در این تحقیق، رابطه بین خودکنترلی و رشته تحصیلی ($0/08$)، ($P<0/05$)، جنس و هوشیاری اجتماعی ($0/10$)، ($P<0/01$)، جنس و مهارت ارتباطی ($0/13$)، ($P<0/01$)، معدل و هوشیاری اجتماعی ($0/15$)، ($P<0/01$)، خودآگاهی و معدل ($0/12$)، ($P<0/01$)، محل سکونت (خوابگاه و منزل) و

گرفتن چهار عامل به بررسی رابطه هوش هیجانی و موفقیت‌های افراد در زندگی پرداخت (۱۴).

به عقیده سیاروچی، همه شاخصهای توانمندیهای هیجانی و عوامل تنش‌زا، پیش‌بینی‌کننده‌های سلامتی اجتماعی و روانی هستند (۱۵).

بنا بر این نظر به این که امروزه تأثیر هوش هیجانی به عنوان مؤلفه‌ای مهم در سلامت و بهداشت روانی فرد تأثیر بسیار مهم و ارزشمندی دارد و از طرفی نظام آموزشی ما هنوز بر هوش و تأثیر آن بر جوانب مختلف زندگی‌مان تأکید می‌کند و آن چنان که شایسته است، توجهی به این مؤلفه و نقش آن در بهبود بهداشت روانی و عملکرد دانش‌آموزان ندارد، مطالعه حاضر با هدف تعیین رابطه بین هوش هیجانی و اضطراب آموزشی و توجیه مسئولین و دست‌اندرکاران آموزش برای لزوم توجه بیشتر به هوش هیجانی به عنوان مؤلفه‌ای مهم برای بهبود سلامت روانی و بهبود عملکرد دانش‌آموزان انجام شد.

روش تحقیق

در این مطالعه توصیفی (از نوع همبستگی)، ۶۷۰ دانش‌آموز دبیرستانی مقطع دوم و سوم، رشته‌های ادبیات و علوم انسانی، تجربی و ریاضی مورد مطالعه قرار گرفتند. دانش‌آموزان به شیوه نمونه‌گیری خوشه‌ای تصادفی از مناطق بیرجند، قاین، درمیان، خوسف، نهبندان و سربیشه در استان خراسان جنوبی انتخاب شدند. داده‌ها با استفاده از پرسشنامه‌های استاندارد شده زیر جمع‌آوری شد:

۱- پرسشنامه هوش هیجانی شرینگ که دارای ۳۳ ماده و پنج مؤلفه (خودانگیزی، خودآگاهی، خودکنترلی، همدلی و مهارت اجتماعی) بود؛ بدین ترتیب هر آزمودنی، ۶ نمره جداگانه دریافت می‌کند که ۵ نمره آن مربوط به هر کدام از مؤلفه‌ها می‌باشد. پاسخها به صورت ۵ درجه‌ای و ترتیبی است (همیشه، اغلب اوقات، گاهی اوقات، بندرت، هیچ‌وقت). آزمودنی که گزینه همیشه را انتخاب کند ۵ و به همین ترتیب

خودآگاهی (۰/۱۴)، ($P < ۰/۰۱$)، خودکنترلی و محل سکونت خودآگاهی (۰/۰۸)، ($P < ۰/۰۵$)، خودانگیزی و محل سکونت (۰/۱۴)، ($P < ۰/۰۱$)، هوشیاری اجتماعی و محل سکونت، (۰/۰۸)، ($P < ۰/۰۱$) و معدل و اضطراب آموزشی (۰/۱۴) ($P < ۰/۰۱$)، از نظر آماری معنی‌دار بود.

به منظور بررسی تأثیر همزمانی خرده مؤلفه‌های هوش هیجانی در پیش‌بینی اضطراب آموزشی از ضریب رگرسیون آماری استفاده شد. نتایج آماری نشان داد که تمامی مؤلفه‌های هوش هیجانی (خودآگاهی، خودکنترلی، خودانگیزی، هوشیاری اجتماعی و مهارت ارتباطی) وارد گام‌های تحلیل شدند؛ در گام اول با وارد شدن خودآگاهی ۰/۲۸ از متغیر ملاک، مشخص می‌شود که این مقدار با درجه آزادی ۱ و $f = ۲۶۶/۸۲$ معنی‌دار است ($P < ۰/۰۰۱$).

در گام دوم با همراه شدن خودانگیزی با خودآگاهی این مقدار به ۰/۳۴ افزایش یافت؛ این مقدار با درجه آزادی ۲ و بودند.

در گام سوم با همراه شدن مهارت ارتباطی با خودآگاهی، خودانگیزی، خودکنترلی این مقدار به ۰/۳۹ افزایش یافت که این مقدار با درجه آزادی ۴ و $f = ۱۰۷/۷۲$ معنی‌دار است ($P < ۰/۰۰۱$).

در گام آخر با وارد شدن هوشیاری اجتماعی، این مقدار به ۰/۴۰ افزایش یافت که این مقدار با درجه آزادی ۵ و $f = ۸۸/۶۵$ معنی‌دار است ($P < ۰/۰۰۱$) (جدول ۲).

در بررسی میانگین نمرات آزمودنیها بر حسب جنس، تنها در مؤلفه‌های مهارت اجتماعی ($t = ۳/۴۳$ ، $P = ۰/۰۰۱$) و هوشیاری اجتماعی ($t = ۲/۷۰$ ، $P = ۰/۰۰۷$) تفاوتها معنی‌دار بودند.

جدول ۱- همبستگی درونی متغیرهای هوش هیجانی و مؤلفه‌های آن با اضطراب آموزشی

مهارت ارتباطی	هوشیاری اجتماعی	خودانگیزی	خودکنترلی	خودآگاهی	اضطراب آموزشی	هوش هیجانی	
					۱	۱	هوش هیجانی
						-۰/۶۲*	اضطراب آموزشگاه
				۱	-۰/۵۳*	۰/۷۵*	خودآگاهی
			۱	۰/۴۰*	-۰/۴۴*	۰/۷۳*	خودکنترلی
		۱	۰/۴۳*	۰/۶۰*	-۰/۴۸*	۰/۷۴*	خودانگیزی
	۱	۰/۲۸*	۰/۳۳*	۰/۳۴*	-۰/۳۰*	۰/۵۷*	هوشیاری اجتماعی
۱	۰/۲۴*	۰/۲۹*	۰/۲۳*	۰/۳۴*	-۰/۳۳*	۰/۵۹*	مهارت ارتباطی

* در سطح $P < ۰/۰۱$ معنی‌دار می‌باشد.

جدول ۲- رگرسیون آماری مربوط به اثر مؤلفه‌های هوش هیجانی در پیش‌بینی اضطراب آموزشی
متغیر ملاک: اضطراب آموزشی

خطای انحراف معیار	تعدیل شده R	R2	R	گامهای تحلیل
۸/۶۳	-۰/۲۸	۰/۲۸	۰/۵۳	۱
۸/۲۶	-۰/۳۴	۰/۳۴	۰/۵۹	۲
۸/۰۴	-۰/۳۸	۰/۳۷	۰/۶۱	۳
۷/۹۸	-۰/۳۹	۰/۳۹	۰/۶۲	۴
۷/۹۳	-۰/۳۹	۰/۴۰	۰/۶۳	۵

(۱): متغیر پیش‌بین: خودآگاهی، (۲): متغیر پیش‌بین: خودآگاهی، خودانگیزی، (۳): متغیر پیش‌بین: خودآگاهی، خودانگیزی، خودکنترلی، (۴): متغیر پیش‌بین: خودآگاهی، خودانگیزی، خودکنترلی، مهارت ارتباطی، (۵): متغیر پیش‌بین: خودآگاهی، خودانگیزی، خودکنترلی، مهارت ارتباطی، هوشیاری اجتماعی

بحث

نسبت به مردها نمرات بالاتری در بعد مهارتهای اجتماعی در مقیاس هوش هیجانی به دست آوردند، همخوانی دارد (۱۶). اضطراب آموزشی یکی از عوامل مهم و تأثیرگذار بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان قلمداد می‌گردد؛ وجود رابطه منفی میان هوش هیجانی و اضطراب آموزشی در تحقیق حاضر با مطالعه Liff که در زمینه هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی به این نتیجه دست یافت که هوش عمومی فقط ۵۰٪ پیشرفت تحصیلی را تعیین می‌کند، همسو می‌باشد (۱۲). در مطالعه حاضر بین خودآگاهی و معدل، رابطه معنی‌داری حاصل گردید که با مطالعه Liff (۱۲) و Abisamra (۱۷) همخوانی دارد.

در این تحقیق، مشخص شد افرادی که از خودآگاهی بالایی برخوردار هستند، از تواناییها و علاقمندیهای خود نسبت به دیگران بیشتر آگاه می‌باشند و این امر می‌تواند به پیشرفت و بهبود عملکرد آنان منجر شود؛ این یافته با مطالعات مشابه همخوانی دارد (۵).

از یافته‌های بسیار جالب این تحقیق وجود رابطه معنی‌دار بین محل سکونت، هوش هیجانی و خرده مؤلفه‌های آن (خودآگاهی، خودکنترلی، خودانگیزی و هوشیاری اجتماعی) با محل سکونت دانش‌آموزان بود؛ دانش‌آموزان ساکن خوابگاه از هوش هیجانی کمتری نسبت به دانش‌آموزان ساکن خانه برخوردار بودند؛ این امر می‌تواند ناشی از عوامل متعددی باشد؛ از جمله این که دانش‌آموزان ساکن خوابگاهها، از مناطق روستایی و دور افتاده آمده بودند و فقر محیط زندگی، تأثیر نامطلوبی بر رشد مهارتهای عاطفی آنان گذاشته است.

در این پژوهش بین هوش هیجانی و اضطراب آموزشی دانش‌آموزان دبیرستانی رابطه معنی‌داری وجود داشت؛ این رابطه فراتر از آن است که بتوان به تصادف و اتفاق نسبت داد؛ همچنین بین خرده مؤلفه‌های هوش هیجانی با اضطراب آموزشی، رابطه معنی‌داری مشاهده شد.

نتایج این مطالعه با سایر مطالعات مشابه همخوانی دارد؛ از جمله با تحقیق ابولقاسمی که بین عزت نفس و اضطراب امتحان همبستگی معنی‌داری گزارش کرد و عزت نفس پایین را به عنوان عاملی مهم در اضطراب امتحان عنوان کرد (۸)؛ همچنین با مطالعه محرابیان که هوش هیجانی را به عنوان عاملی مهم در موفقیت شغلی و تحصیلی معرفی نمود (۱۴) و یا با تحقیق سیاروچی که مجموعه وسیعی از توانمندیهای هیجانی و اجتماعی و عوامل تنش‌زا را به عنوان پیش‌بینی‌کننده سلامت اجتماعی و روانی مورد بررسی قرار داد به این نتیجه دست یافت که افراد برخوردار از آگاهی هیجانی، از سلامت روانی بیشتری نیز برخوردار می‌باشند (۱۵).

مطالعه حاضر از این نظر که تفاوت معنی‌داری را میان میانگین نمرات مؤلفه‌های هوشیاری اجتماعی و مهارتهای ارتباطی در پسران و دختران گزارش کرد با پژوهش بهرامی که به بررسی اضطراب آموزشی دختران و پسران دبیرستانهای شهر اصفهان پرداخت و به این نتیجه دست یافت که ۴۱٪ آنها اضطراب آموزشی دارند و دختران نسبت به پسران از اضطراب بیشتری رنج می‌برند، همسو می‌باشد؛ همچنین با پژوهش Furnham که در آن، زنان

منابع:

- ۱- نوریان م. هوش هیجانی. فصلنامه اصلاح و تربیت. ۱۳۸۲؛ ۲ (۴): ۳۳-۳۵.
- ۲- شریفی ح پ. نظریه و کاربرد آزمونهای هوش و شخصیت. تهران: انتشارات رشد؛ ۱۳۷۵.
- ۳- جلالی ا. هوش هیجانی. ویژه نامه ارزشیابی تحصیلی. فصلنامه تعلیم و تربیت. ۱۳۸۱؛ ۵ (۳): ۶۹-۷۰.
- ۴- خائف الهی د، احمدعلی م. ابعاد هوش هیجانی. فصلنامه تعلیم و تربیت و توسعه. ۱۳۸۲؛ ۱۸ (۵): ۲۰-۲۵.
- 5- Mayer JD, Salovey P. The intelligence of emotional intelligence. J Developmental Education. 1995; 17 (4): 433-42.

- 6- Bar ON, Reuven PD. "The hand book of emotional intelligence. San Francisco: Jossey- Bass Book. 2000.
- ۷- اسدی مقدم ع. ساخت و اعتباریابی مقیاسی برای سنجش اضطراب امتحان و بررسی آن با اضطراب عمومی عزت نفس، انتظارات معلم و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دختر پایه سوم راهنمایی شهرستان اهواز، [پایان‌نامه کارشناسی ارشد]. اهواز: دانشکده علوم تربیتی دانشگاه آزاد اهواز. ۱۳۷۴.
- ۸- ابوالقاسمی ع. ساخت و اعتباریابی مقیاسی برای سنجش اضطراب امتحان و بررسی آن با اضطراب عمومی و عزت نفس، انتظارات معلم و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دختر پایه سوم راهنمایی شهرستان اهواز، [پایان‌نامه کارشناسی ارشد]. اهواز: دانشگاه شهید چمران اهواز. ۱۳۷۴.
- ۹- زارع ع. مقایسه سهیم هوش هیجانی و هوش عمومی در پیش‌بینی پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان پایه سوم متوسطه شهر شیراز، [پایان‌نامه کارشناسی ارشد]. تهران: دانشگاه علوم پزشکی ایران. ۱۳۸۰.
- ۱۰- فرقدانی آ. بررسی رابطه بین هوش هیجانی و سازگاری اجتماعی دانشجویان دختر دوره کارشناسی دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه علامه طباطبایی. [پایان‌نامه کارشناسی ارشد]. تهران: دانشگاه علامه طباطبایی. ۱۳۸۳.
- ۱۱- عباس‌آبادی ر. بررسی میزان هوش هیجانی و ناامیدی در نوجوانان پسر ۱۳ تا ۱۸ ساله ساکن در شبه خانواده‌های بهزیستی بر حسب مدت اقامت آنها در سازمان با نوجوانان عادی در استان کرمان. [پایان‌نامه کارشناسی ارشد]. تهران: دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه علامه طباطبایی. ۱۳۸۳.
- 12- Liff, Susan B. Social and emotional intelligence: applications for developmental education. *J Developmental Education*. 2003; 15 (9): 200-205.
- 13- Watkin C. Developing emotional intelligence international. *J Selection Assessment*. 2000; 13 (3): 404-406.
- 14- Mehrabian A. Beyond IQ: broad-based measurement individual success potential or emotional intelligence. *GeneticT Social & General Psychology Monographs*. 2000.
- ۱۵- سیاروچی ژ. هوش عاطفی در زندگی روزمره. ترجمه: نوری امامزاده‌ای، نصیری ح. اصفهان: نشر نو؛ ۱۳۸۳.
- 16- Furnham A. Gender differences in measured and self-estimated trait emotional intelligence. *J Res*. 2000; 13 (5): 340-45.
- 17- Abisamra G. The relation ship between emotional intelligence and academic achievement in eleventh research project. Auburn University. 2000.

Title: The correlation between emotional intelligence and school anxiety among high school students in South Khorasan

Authors: MR. Miri¹, M. Akbari Bourang²

Abstract

Background and Aim: Today, emotional intelligence has gained a particular importance. Various studies have been conducted in this field that reveal the role and importance of emotional intelligence in people's various aspects of life such as education, employment, and living conditions. Therefore, the present study was performed aiming at surveying the correlation between emotional intelligence and school anxiety among high school students of south Khorasan.

Materials and Methods: This research is a descriptive study of correlation type in which the correlation between emotional intelligence and school anxiety among second and third grade high school students; majoring in humanities, practical science, and mathematics was surveyed. The study covered 670 cases that had been selected through multi-stage random sampling from Birjand, Qaen, Darmian, Khoosf, Nehbandan, and Sarbisheh. Data collecting were made by using prevalent standardized questionnaires including Sheering emotional intelligence standardized questionnaire and Phillips school anxiety questionnaire. Analyzing the data were performed by SPSS, using Pearson's correlation coefficient and statistical regression tests at the significant level of $P \leq 0.05$.

Results: The findings of the study showed that there was a significant correlation between emotional intelligence and school anxiety at $P < 0.07$ level. Among all components of emotional intelligence (self-awareness, self control, social alertness, communication skill) there was significant correlation at $P < 0.07$ level. Also, all components of emotional intelligence have a significant effect in predicting the variable of criterion. The mean scores of the subjects showed that there was significant differences only in components of social skills ($P = 0.007$) and social alertness ($P = 0.007$) regarding the gender of the subjects.

Conclusion: Regarding the findings of the study particularly the significant correlation between emotional intelligence and school anxiety, it seems that paying attention to emotional intelligence is very effective and valuable in improving mental health and eventually improving students' educational performance. Therefore, in addition to including relevant lessons, it is suggested that teachers also take required trainings in this field.

Key Words: Intelligence; Emotional intelligence; Anxiety; School anxiety.

¹ Corresponding Author; Assistant Professor, Department of Health Education; Birjand University of Medical Sciences. Birjand, Iran
miri_moh@bums.ac.ir

² MSc. in Educational Tecnology